

KDV İADE SÜRECİNDE YAŞANAN SORUNLAR

HÜSEYİN F. SALTİK
İSTANBUL YMM ODASI
İSTANBUL, 30.04.2015

İŞLEMLERİN GERÇEKLİĞİ VE DOĞRULUĞUNUN İSPATI

- Yeni Tebliğ ile mükelleflere işlemlerinin gerçek ve doğru olduğunu delil serbestisi ilkesi çerçevesinde ispat etme imkanı getirilmiş ve örnek mahiyetinde olmak üzere sayılan bazı bilgi ve belgelerin ispat edici delil olarak kullanılabileceği ifade edilmiştir.
- Bu anlayış henüz vergi daireleri ve inceleme elemanları tarafından benimsenmemiştir. Eski anlayış halen devam etmekte, mutlaka banka kanalıyla ödeme belgesi istenilmektedir. Tebliğde sayılan ispat edici diğer durumlar ise ödeme kriterine ek olarak istenilmekte, banka kanalıyla ödeme yoksa açıklamalar kabul edilmemektedir.

CARİ HESAP ŞEKLİNDE GERÇEKLEŞEN İŞLEMLERDE ÖDEMENİN TEVSİKİ

- İade talep eden mükellefin müşterisi konumundaki alt firmalar tarafından düzenlenen iade, ciro, fiyat farkı, kur farkı gibi müşteri faturalarının ödenmesi söz konusu olamamaktadır. Zira iade isteyen firma alacaklıdır. Gerçek anlamda mal veya hizmet satın alınması söz konusu değildir. Bu tür faturalar ilk işleme ilişkin matrahın düzeltilmesi mahiyetindedir. Böyle durumlarda eğer alt firma hakkında olumsuzluk varsa ödeme kriteri sağlanmadığından bu işlemlere ilişkin tutarların tenzili istenilmektedir.
- Aynı sorun cari hesap şeklinde işleyen yani tarafların hem alıcı hem de satıcı olduğu durumlarda da yaşanmaktadır.
- Bu ve benzer durumlarda işlemlerin gerçek ve doğruluğunun ispatı halinde sorun yaşanmaması icap eder.

TEMİNAT KARŞILIĞI NAKİT İADE TALEPLERİNDE SÜRE

Tebliğde; teminat karşılığı nakden iade taleplerinin, belgelerin tamamlanıp, gerekli teyitler yapıldıktan sonra risk analiz raporlarında sorun çıkmayan tutarlar itibariyle 10 gün içinde sonuçlandırılacağı açıklanmıştır. Hangi tutarın tenzil edileceği ve 10 günlük süreye uyma konusunda sorunlar vardır.

İKİNCİ KADEME ALT FİRMALARLA İLGİLİ OLUMSUZLUKLAR

Risk analiz raporlarının GEK 06 segmentinde birinci derece alt firma ile ikinci derece alt firma KDV beyan uyumsuzluğu sorgulanmakta sorun varsa ödeme belgeleri istenilmektedir. Oysa yeni Tebliğde ikinci derece alt firmalarla ilgili olumsuzluklar sorun olmaktan çıkarılmıştır. Buna rağmen iade talep eden mükellef ile birinci kademe alt mükellef arasındaki işlemin gerçek ve doğru olduğunun ispatı istenilmektedir. Risk analiz raporlarının yeni anlayışa uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

KDV İADESİ KONTROL RAPORUNA İSTİNADEN GÖNDERİLEN EKSİKLİK YAZILARINA CEVAP VERME SÜRESİ

Bazı vergi daireleri risk analiz raporlarında çıkan sorunların giderilmesi için 30 günlük süre vermektedir. Süreye uyulmadığı veya verilen cevabın eksik veya yeterli görülmediği durumlarda gecikme faizine maruz kalma riski var mıdır? Tebliğdeki eksik belgelerin tamamlanması için mükelleflere verilmesi öngörülen 30 günlük süre, mahsup talebi için ibrazı zorunlu olan ve her istisna türü itibariyle Tebliğde tek tek sayılan belgelerin tamamlanması ile ilgilidir. Bu düzenlemenin kapsamını KDVİRA sisteminin ürettiği raporlarda yer alan eksikliklerin tamamlanmasını da içerecek şekilde genişletilmesi ciddi sorunlara yol açacaktır.

İHRAÇ KAYITLI TESLİMLERDE İMALATÇI ALEYHİNE MEYDANA GELEN KUR FAKLARI

Mülga tebliğlerde ihraç kayıtlı teslimlerde imalatçı aleyhine meydana gelen kur farkları nedeniyle iade tutarında bir düzeltme yapılmasına gerek olmadığı şeklindeki düzenleme yeni Tebliğde yer almamaktadır. Bu durumda, İhraç kayıtlı teslimlerde imalatçı aleyhine meydana gelen kur farkları nedeniyle iade tutarında düzeltme yapılacak mıdır?

EŞDEĞER EŞYA KULLANIMI HALİNDE İADE ZAMANI

Yeni tebliğ ile DİİB kapsamında yurt içi alımlarda da eşdeğer eşya kullanımı imkanı getirilmiştir. Yani KDV'li olarak temin edilen girdilerle üretilen mallar önceden ihraç edilecek sonra da KDV'siz girdi alımı yapılabilecektir. Böyle durumlarda iade talebinin; Tebliğin II/A-9.4 numaralı bölümünde belge kapandıktan sonra, IV/A-1.5 numaralı bölümünde ise KDV'siz girdi teminin yapıldığı tarihten sonra yerine getirileceği ifade edilmiştir. Her iki düzenleme de hatalı değil midir? İade hakkının geciktirilmesi mümkün müdür?

DİİB KAPSAMIDA TEMİN EDİLEN GİRDİLERLE ÜRETİLEN MALLARIN İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMİNDE İADE ALINACAK KDV

İhraç kayıtlı teslimlerde DİİB kapsamında temin edilen girdiler nedeniyle **ÖDENMEYEN** KDV'nin iade tutarından düşüleceği ifade edilmiştir. Tebliğde ***“DİİB kapsamında KDV ödenmeksizin yurtiçi veya yurtdışından satın aldığı girdileri kullanarak ürettiği malı”*** ihraç kayıtlı teslim eden mükellefin durumu düzenlenmiştir. KDV'li temin edilen girdilerle üretilen malların ihraç kayıtlı yöntemle DİİB kapsamında ihraç edilmesi durumunda **ÖDENMEYEN KDV** durumu olmayacaktır. Ancak daha sonra aynı girdilerin KDV'siz temin edilmesi mümkündür. İade tutarında bir düşüm olacak mıdır? Düşüm yapılacaksa bu tutar ne olacaktır? Zira DİİB kapsamında alınan girdiler nedeniyle ödenmeyen KDV tutarı ancak bu alım gerçekleşikten sonra belli olacaktır.

EŞDEĞER EŞYA KULLANILARAK ÜRETİLEN MALLARIN DİREKT İHRACATINDA İADE ZAMANI VE ÜST SINIR

Tebliğin “**1.5. DİİB Sahibi Mükellefin İhraç Kaydıyla Tesliminde İade Edilecek KDV**” başlıklı bölümün son paragrafı direkt ihracat yapan imalatçı ihracatçı firmaların eşdeğer eşya kullanmaları halinde iade zamanı ve iade üst sınırını düzenlemektedir. Bu düzenlemenin yeri tereddütler yol açmaktadır. İçerik başlıkla uyumlu değildir. Ayrıca iadenin KDV’siz girdi temininden sonra yapılacağı şekildeki düzenlemenin uygulaması ve takibi zor olacaktır.

ÜST SINIR NEDENİYLE İADE ALINAMAYAN GENEL GİDER VE ATİK KDV

Bir vergilendirme dönemindeki iade edilebilir KDV üst sınırını aşan genel gider ve ATİK KDV tutarları sonraki dönemlerde iade konusu yapılabilecek midir? Mülga tebliğlerdeki, ATİK nedeniyle yüklenilen vergilerden, üst sınır nedeniyle iade edilmeyen kısmın izleyen dönemlerde iade konusu yapılabileceği şeklindeki düzenlemeye yeni tebliğde yer verilmemiştir.

İADE EDİLECEK KDV'NİN İNDİRİM YOLUYLA GİDERİLİP GİDERİLMEDİĞİNİN TESPİTİ

Mülga tebliğlerdeki iade konusu yapılacak KDV'nin önceki dönemlerde indirim yoluyla giderilip giderilmediğinin önemi olmadığı, şeklindeki düzenlemeye yeni Tebliğde yer verilmemiştir. İndirim yoluyla giderilip giderilmeme hususu iade hakkı doğuran işlemin gerçekleştiği dönemdeki iade KDV- devir KDV mukayesesi ile tespit edilmektedir. GİB'in bu konuda bir anlayış değişikliği var mıdır? Yani iade edilecek KDV indirim konusu yapıldığı dönemden iade yapıldığı dönem kadar geçen vergilendirme dönemlerinde indirim yoluyla giderilip giderilmediğinin tespiti yapılacak mıdır? Yapılacak ise yöntem ne olacaktır? Bu uygulama ne zamandan itibaren geçeli olacaktır?

İNDİRİMLİ ORAN İADELERİNDE GERİ GELEN MALLARLA İLGİLİ YAPILACAK İŞLEMLER

İndirimli oran iadelerinde iade edilen mallarla ilgili işlemlerin iade hesabına dahil edilmesi halinde, bunun Tebliğde yazıldığı şekilde işlem bazında göstermek mümkün değildir. Zira işletmelerde böyle bir takip sistemi yoktur. Eğer iade edilen mallar tekrar satışa konu edilmiş ise iade hesabında herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek yoktur. Eğer iade gelen mallar iade hesabının yapıldığı dönem sonu itibariyle henüz stoklarda yer alıyorsa bunlar isabet eden iade KDV tenzil edilebilir. Örneğin 2014 takvim yılı indirimli oran satışlarının %10'u iade edilmiş ve bunlar stoklarda duruyorsa hesaplanan iade KDV'nin %10 bu stoklar üzerinde devreden KDV olarak dikkate alınabilir. Eğer gelen malların tamamı tekrar satılmış ise yapılacak işlem yoktur. Tebliğdeki açıklamaların geldiği nokta da budur.

SORULARINIZ?

